༄༅། །དངོས་པོ་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་རྣམ་བཞག་ ལེགས་པར་བཤད་པ་ཤི་ཡམ་ཁྲ་མའི་ཞལ་ སྐར་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས་མཛད།

འཇམ་མགོན་དགོངས་རྒྱན། རིག་འཛིན་བརྒྱུད་པ་ལས།

༄༅། །དངོས་པོ་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་རྣམ་བཞག་ ལེགས་པར་བཤད་པ་མི་ཕམ་བླ་མའི་ཞལ་ ལུང་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

༄༅། །ན་མོ་གུ་རུ་མཉྫུ་གྷོ་ཥ་ཡ་སྭ་ར་སྭ་སྟྱཻ་ཙོ། ཉི་མའི་གཉེན་གྱིས་ཉི་མ་བཞིན་བཤད་པའི། །རྒྱལ་ཡུམ་དགོངས་འགྲེལ་རྒྱལ་ཚབ་བྱམས་པའི་གསུང་། །དངོས་བརྒྱད་བདུན་ཅུར་དངོས་བཏགས་ལེགས་ཕྱེ་ཕྱིར། །བླ་མ་ལྷར་བཅས་ཞབས་ལ་གུས་བཏུད་དེ། །ཁྱུང་དྲུའི་ཚིག་གིས་ཤེར་དོན་འཕགས་སེང་གཉིས། །ཇི་ནས་གསུངས་བཞིན་གསལ་བར་འདིར་བཤད་བྱ། །བློ་གསལ་རྣམས་ཀྱིས་མགུལ་བའི་རྒྱན་བྱས་ཏེ། །ཐུབ་བསྟན་མཛེས་པའི་རྒྱན་དྲུག་རྗེས་འགྲོ་མཛོད། །

དེ་ལ་འདིར་དངོས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུ་བཤད་པ་ལ། དངོས་པོ་བརྒྱད་བཤད་པ་དང་། དོན་བདུན་ཅུ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ནི། །ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་དེ་རྣམས་བརྒྱད། །ཅེས་གསུངས། དངོས་པོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། རྣམ་མཁྱེན་དང་། ལམ་ཤེས་དང་། གཞི་ཤེས་དང་། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་དང་། རྩེ་སྦྱོར་དང་། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་དང་། སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་དང་། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་དང་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་རྣམ་མཁྱེན་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། ས་

མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་ཀྱི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པའི་མཐར་ཐུག་གི་མཁྱེན་པ་དེ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་དང་། ཇི་སྙེད་པ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གཉིས་དང་། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ནར་ཡོད།

གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། ལམ་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་དེ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ལམ་ཤེས་དང་། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་དོན་གཅིག གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས༔ རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་གསུམ། དེ་རེ་རེ་ལའང་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་གཉིས་གཉིས་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད།

གསུམ་པ་གཞི་ཤེས་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། གཞི་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་དེ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཆ་བཞག་གིས་ཐེག་དམན་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་གཞི་ཤེས་སྟུད།

གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་རིང་གི་གཞི་ཤེས་གཉིས་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད།

བཞི་པ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། ངོ་བོ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས ① སྦྱོར་བ་ཉི་ཤུ་དང་། རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་དོན་གསུམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་བརྒྱ་དང་དོན་གསུམ་ཡོད། སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དང་། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་དང་། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པ་དང་། གོ་སྒྲུབ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། ། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད།

ལྔ་པ་རྩེ་སྦྱོར་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པ་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། ཆ་བཞག་གིས་ཐོས་བྱུང་གི་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་རྣམས་སྡུད་ཚུལ་ཤེས་དགོས། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་བ་བསྡུས་ན། སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དང་། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དང་། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དང་། བར་ཆད་མེད་པའི་

① སྣ་ཐང་དཔར་ (ངོ་བོ་སོགས་ཀྱི་སྒོས་སྦྱོར་བ་)

རྩེ་སྦྱོར་བཞི་འམ། ཐོད་རྩེ་སྦྱོར་སོགས་སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཞི། མཐོང་ལམ་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་གསུམ་དང་བདུན་ནམ། རྒྱས་པར་ན་བརྒྱ་དང་དོན་གསུམ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་རོ། །

དྲུག་པ་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་རིམ་གྱིས་སྒོམ་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་བཅུ་གསུམ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་སྔ་ལོགས་བར་དུ་ཡོད།

བདུན་པ་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་མཐར་གྱིས་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་དེ། སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་བཞི། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་རྒྱུན་མཐའ་ཁོ་ནར་ཡོད།

བརྒྱད་པ་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དེ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་བཞི་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ནར་ཡོད།། ༈ །།

གཉིས་པ་དོན་བདུན་ཅུ་བཤད་པ་ལ། མཁྱེན་གསུམ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་བཤད་པ། སྦྱོར་བཞི་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་སོ་དྲུག་བཤད་པ། ཆོས་སྐུ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཞི་བཤད་པ་གསུམ།

དང་པོ་ལ་རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་བཤད་པ། ལམ་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་བཤད་པ། གཞི་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དགུ་བཤད་པ་གསུམ།

དང་པོ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་གདམས་ངག་དང་། ། ཞེས་པ་ནས། ཐུབ་པའི་རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ཉིད། ། ཅེས་གསུངས། རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དང་། གདམས་ངག་དང་། ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་དང་། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་དང་། གོ་སྒྲུབ་དང་། འཇུག་སྒྲུབ་དང་། ཚོགས་སྒྲུབ་དང་། ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་དང་བཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དམིགས་པ་དང་། དབྱེ་བ་དང་། ས་མཚམས་བཞིས་བཤད་པར། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས། སེམས་བསྐྱེད་ལ་མཚན་ཉིད། དམིགས་པ། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་བཞི། དང་པོ་ནི། རང་རྒྱུ་གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པས་དྲངས་ཤིང་གྲོགས་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྣམ་རིག་ཁྱད་པར་ཅན་དེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དམིགས་པ་ཡོད་དེ། རང་དོན་བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་དོན་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་མྱང་

འདས་གཉིས་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དབྱེ་ན། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་སྨོན་འཇུག་གཉིས་དང་། གྲོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཉེར་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ས་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གསེར་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ། ཟླ་བ་ལྟ་བུའི་དེ། མེ་ལྟ་བུའི་དེ། གཏེར་ལྟ་བུའི་དེ། རིན་པོ་ཆེའི་འབྱུང་གནས་ལྟ་བུའི་དེ། མཚོ་ལྟ་བུའི་དེ། རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་དེ། རི་ལྟ་བུའི་དེ། སྨན་ལྟ་བུའི་དེ། བཤེས་གཉེན་ལྟ་བུའི་དེ། ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ལྟ་བུའི་དེ། ཉི་མ་ལྟ་བུའི་དེ། གླུ་དབྱངས་ལྟ་བུའི་དེ། རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུའི་དེ། མཛོད་ལྟ་བུའི་དེ། ལམ་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་དེ། བཞོན་པ་ལྟ་བུའི་དེ། བཀོད་མའི་ཆུ་ལྟ་བུའི་དེ། སྒྲ་སྙན་ལྟ་བུའི་དེ། ཆུ་བོ་ལྟ་བུའི་དེ། སྤྲིན་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་ཉེར་གཉིས་ཡོད། གནས་སྐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཞིར་ཡོད་དེ། མོས་པ་སྤྱོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད། ལྷག་བསམ་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད། རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད། སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གདམས་ངག་ནི། སྒྲུབ་དང་བདེན་པ་རྣམས་དང་ནི། ། ཞེས་པ་ནས། བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ། ། ཞེས་གསུངས། གདམས་ངག་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས། ཉན་ཚུལ་བཞི། དང་པོ་ལ་ཐར་ལམ་མ་ནོར་བར་སྟོན་པའི་རྗོད་བྱེད་རྣམ་དག་དེ། གདམས་ངག་གི་མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་ཐོབ་པའི་ཐབས་མ་ནོར་བར་སྟོན་པའི་རྗོད་བྱེད་དེ། ཐེག་ཆེན་གདམས་ངག་གི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། གདམས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་གདམས་པའི་གདམས་ངག་དང་། རྗེས་བསྟན་གྱི་གདམས་ངག་

གཉིས་ཡོད། སྐབས་འདིར་བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་བཅུ་ཡོད་དེ། སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པའི་རྣམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ངོ་བོ་བདེན་གཉིས་ལ་འདོམས་པ་དང་། དམིགས་ཡུལ་བདེན་བཞི་ལ་འདོམས་པ་དང་། རྟེན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་འདོམས་པ་དང་། སྒྲུབ་པ་ཁྱད་པར་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་ཡོངས་སུ་མ་ཞེན་པ་ལ་འདོམས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པ་ལས་མི་ལྡོག་པའི་རྒྱུ་ཡོངས་སུ་མི་ངལ་བ་ལ་འདོམས་པ་དང་། སྒྲུབ་པ་མི་ཉམས་པའི་རྒྱུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལ་འདོམས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་པ་ལ་རང་དབང་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་སྤྱན་ལྔ་ལ་འདོམས་པ་དང་། འབྲས་བུ་སྨྱུར་དུ་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་མངོན་ཤེས་དྲུག་ལ་འདོམས་པ་དང་། སྤང་བྱ་ཀུན་བཏགས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤོང་བའི་མཐོང་ལམ་ལ་འདོམས་པ་དང་། སྤང་བྱ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ས་བོན་སྤོང་བའི་སྒོམ་ལམ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་དང་བཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད། བཞི་བ་ཐེག་ཆེན་གདམས་ངག་ནི། ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པ་ལས་སྣང་བ་དག་པས་ཀྱང་གསན་པ་ཡོད་ལ། སངས་རྒྱས་སམ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྐལ་བ་དུ་མར་བསྟེན་ནས་ཉན་པའི་སྣོད་དུ་རུང་བར་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་བཞི་ཐེག་དམན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བཞི་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཚུལ་འཆད་པར། དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང་། །ནས། བཅས་པ་དག་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས། །ཞེས་གསུངས། འདི་ལ་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས། དམིགས་རྣམ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཞི། དང་པོ་ནི། རང་རྒྱུ་ཐར་པ་ཆ་

མཐུན་གྱི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་དོན་མངོན་རྟོགས་དེ། སྦྱོར་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད༑ སྦྱོར་ལམ་དང་དོན་མངོན་རྟོགས་དང་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་དང་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། དེ་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཡོད་དེ། གསུམ་རེ་རེ་ལ་དྲོད་རྩེ་མོ་བཟོད་པ་ཆོས་མཆོག་བཞི་རེ་ཡོད། རང་རྒྱུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་མངོན་རྟོགས་དེ། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ། ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་མངོན་རྟོགས། ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་སོགས་དོན་གཅིག གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། ཁྱད་པར་ལྔ་ལྡན་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་རྩེ་བཟོད་པ་ཆོས་མཆོག་བཞི། དེ་རེ་རེ་ལ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་བྱས་པའི①བཅུ་གཉིས་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་བདག་མེད་གསུམ་གང་རུང་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ་ནས་ས་དང་པོ་ཐོབ་ཁའི་བར་དུ་ཡོད། བཞི་བ་ནི། ཐེག་དམན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དེ་ལས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཁྱད་པར་དྲུག་གིས་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་དང་། རྣམ་པ་དང་། རྒྱུ་བྱེད་ཚུལ་དང་། ཡོངས་འཛིན་དང་། སྤང་བྱར་རྣམ་རྟོག་ལྡན་ཚུལ་དང༑ ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་དྲུག་གིས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམིགས་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་དང་། །② ནས། དེ་ལྟར་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནི། ། ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཡིན། །ནས། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཡོངས་འཛིན་ཡིན། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

བཞི་བ་ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་འཆད་པར།

① ༸བླ་བྲང་དཔར་（བྱས་པས་） ② ༸བླ་བྲང་དཔར་（ལ་སོགས་པ། །）

རྟོགས་པ་ཡི་ནི་ཆོས་དྲུག་དང་། །ནས། འཇུག་པའི་རྟེན་ལ་རིགས་ཞེས་བྱ༏ ༏ ཞེས་གསུངས། རིགས་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཆོས་དབྱིངས་གང་སྒྲུངས་ན་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འགྱུར་རུང་དེ་རིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཆོས་དབྱིངས་གང་སྒྲུངས་ན་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འགྱུར་རུང་ཡང་ཡིན། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་གཞི་བྱེད་པ་དེ། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། རིགས་ལ་སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་གཉིས་ཡོད། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ལ་དབྱེ་ན། བརྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དངོས་བསྟན་བཅུ་གསུམ་དང་། ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་གྱི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་རྣམས་ཡོད་དེ། དངོས་བསྟན་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་སོགས་བཞི། མཐོང་ལམ་སྒོམ་ལམ་གཉིས་ཏེ་རྟོགས་པའི་ཆོས་དྲུག་གི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དྲུག་དང་། གཉེན་པོ་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་། སྤོང་བའི་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་། སྤང་བྱ་དེ་དག་གཏུགས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་། ཤེས་རབ་སྙིང་བརྩེ་བའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་༏ སློབ་མ་ཉན་ཐོས་སོགས་ཐུན་མོང་ ① མ་ཡིན་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་། གཞན་དོན་གོ་རིམ་དུ་ ② བྱེད་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་། ཡེ་ཤེས་རྩོལ་བ་མི་མངའ་བར་འཇུག་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་བཅུ་གསུམ། ཚོགས་ལམ་གྱི་

① སྣར་ཐང་དཔར་ (སློབ་མ་ཉན་ཐོས་སོགས་དང་ཐུན་མོང་) ② སྣར་ཐང་དཔར་ (གོ་རིམས་སུ་)

རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་རྣམས་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་སྦྱོར་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དང་། དངོས་བསྟན་ དྲོད་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད་དོ། །

ལྔ་བ་ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་འཆད་པ་ནི། དམིགས་པ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ། །ནས། གང་དག་ཐུབ་པའི་ཐུན་མོང་མིན།། ཞེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་ཡོད་མེད་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་ཤེས་པར་བྱ་བ་དེ། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན་བཅུ་གཅིག་ཡོད། དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་རེ་རེ་དང་། འཇིག་རྟེན་སོ་སྐྱེའི་ཕུང་པོ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་མེད་བསམ་གཏན་དང་། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཟག་བཅས་དང་༑ བདག་ལྟའི་གཉེན་པོ་དྲན་སོགས་ཟག་མེད་དང་། ཁམས་གསུམ་ལ་མ་གཏོགས་པའི་རྒྱུས་བསྐྱེད་པ་ལམ་བདེན་དང་། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་འདུས་མ་བྱས་པའི་འགོག་བདེན་དང་། འཕགས་པ་གསུམ་གའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཐུན་མོང་གི་ཡོན་ཏན་བསམ་གཏན་དང་། སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྟོབས་བཅུ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་ཆོས་ ① ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པས་ས་མཚམས་མེད།

དྲུག་པ་ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་འཆད་པར། སེམས་ཅན་ཀུན་མཆོག་ཉིད་སེམས་དང་། །སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

① སྣར་ཐང་དཔར་（ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པས་ཆོས་）

ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་སྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་དེ། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། སེམས་ཆེན་པོ། སྤོང་བ་ཆེན་པོ། ① རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ནར་ཡོད།

བདུན་པ་གོ་སྒྲུབ་འཆད་པར། དེ་དག་སོ་སོར་སྦྱིན་ལ་སོགས། །ནས༔ དྲུག་ཚན་དྲུག་གི་ཇི་བཞིན་བཤད། །②ཅེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་དོན་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་བྱ་བ་དེ། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། གོ་སྒྲུབ། འཇུག་སྒྲུབ། ཚོགས་སྒྲུབ། ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་བཞི་ཡོད། དང་པོ་གོ་སྒྲུབ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཕྱིན་དྲུག་རེ་རེའི་ནང་དུ་དྲུག་དྲུག་ཚང་བར་བསྡུས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། གོ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་དོན་གཅིག གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། སྦྱིན་པའི་གོ་སྒྲུབ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་གོ་སྒྲུབ་བར་དྲུག རྒྱས་པར་ཕྱེ་ན་དེ་རེ་རེ་ལ་དྲུག་དྲུག་སྟེ་སོ་དྲུག་ཡོད། སྦྱིན་པའི་སྦྱིན་པའི་གོ་སྒྲུབ་ནས། སྦྱིན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་གོ་སྒྲུབ་བར་དྲུག་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད།

བརྒྱད་པ་འཇུག་སྒྲུབ་བཤད་པར། བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་

① བླ་བྲང་དཔར་（སྤང་བ་ཆེན་པོ།） ② བླ་བྲང་དཔར་（དྲུག་གིས་ཇི་བཞིན་བཤད།། ）

སྦྱིན་སོགས་དང་། ། ནས། འཇོག་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། ། ཞེས་གསུངས། འཇུག་སྒྲུབ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། སྐོམ་བྱུང་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་ཅི་རིགས་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་དེ། འཇུག་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ① དབྱེ་ན་དགུ་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་ལ་འཇུག་པའི་དེ་དང་། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་འཇུག་པའི་དེ། འཕགས་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་དེ། ཚད་མེད་བཞི་ལ་འཇུག་པའི་དེ། མི་དམིགས་པ་དང་ལྡན་པའི་འཇུག་པའི་དེ། འཁོར་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་འཇུག་པའི་དེ། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་འཇུག་པའི་དེ། མངོན་པར་ཤེས་པའི་འཇུག་པའི་འཇུག་སྒྲུབ་དང་། ② རྣམ་མཁྱེན་དུ་འཇུག་པའི་འཇུག་སྒྲུབ་སྟེ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་མོས་སྤྱོད་ཀྱི་ས་སྦྱོར་ལམ་ ③ ཙྪོད་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་རོ། །

དགུ་བ་ཚོགས་སྒྲུབ་འཆད་པར། བརྩེ་དང་སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་དྲུག །ནས༑ རིམ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས། ཚོགས་སྒྲུབ་ལ་མཚན་ཉིད་། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། རང་འབྲས་བྱང་ཆེན་དངོས་སུ་སྦྱིན་པའི་ རིགས་གནས་ཀྱི་བྱ་བ་དེ། ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན་བཅུ་བདུན་ཡོད་དེ། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་ཚོགས་དང་། སྦྱིན་པའི་ཚོགས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་༑ བཟོད་པའི་ཚོགས་དང་། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཚོགས་དང་། བསམ་

① ནླ་ བྲང་དཔར་（གཉིས་པ་ནི།） ② ནླ་བྲང་དཔར་（མངོན་པར་ཤེས་པའི་འཇུག་སྒྲུབ་དང་།）

③ ནླ་བྲང་དཔར་（མོས་སྤྱོད་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་） ནླ་བྲང་དཔར་（བྱང་ཆེན་དངོས་སུ་འབྱིན་པའི་）

གཏན་གྱི་ཚོགས་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཚོགས་དང་། ཞི་གནས་ཀྱི་ཚོགས་དང་༏ ལྷག་མཐོང་གི་ཚོགས་དང་། དེ་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཚོགས་དང་། ཐབས་མཁས་ཀྱི་ཚོགས་དང། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་དང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་། ལམ་གྱི་ཚོགས་དང་། གཟུངས་ཀྱི་ཚོགས་དང་། སའི་ཚོགས་དང། གཉེན་པོའི་ཚོགས་ཀྱི་བར་བཅུ་བདུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ① གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ཚོགས་ཙམ་ནི་ལས་དང་པོ་བའི་ས་ན་ཡོད་ཀྱང་། དངོས་བསྟན་ནི་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཡོད་དེ། དང་པོ་བཅོ་ལྔའི་མ་མཐའ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ན་ཡོད་ཅིང་། ས་དང་གཉེན་པོ་ཚོགས་གཉིས་ས་བཅུ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཅུ་བ་ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་སྟོན་པར། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ ② མཉམ་ཉིད་དང་། །ནས། ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས། ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་དུ་གདོན་མི་ཟ་བར་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་དག་སའི་③སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་གྱི་དོན་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་དེ། སེམས་ཅན་དོན་གྱི་དེ། ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དེ། མཐའ་འདས་ཀྱི་དེ། ཐོབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དེ། རྣམ་མཁྱེན་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་དང་། ལམ་གྱི་ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་སྟེ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་དག་ས་གསུམ་ཁོ་ནར་ཡོད། རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་

① ནླ་ཐྲང་དཔར་ (བར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།) ② (ཆེད་དུ་བྱ་དང་) ③ (ངེས་པར་འབྱིན་པའི་དག་སའི་)

བཅུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། ༈ །།

ལམ་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ ①ཆོས་བཅུ་གཅིག་སྟོན་པར། སོག་སོག་པོར་བྱེད་ལ་སོགས་དང་། །ནས། ལམ་ཤེས་ཉིད་ནི་དེ་འདྲར་བཤད། །ཅེས་གསུངས། ལམ་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་ཡོད་དེ། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། ② སློབ་མ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་དང་། བསེ་རུ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་དང་། དེའི་ཕྱིར་ཕན་ཡོན་ཆེ་བའི་ ③ ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་དང་། སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་དང་། མོས་པ་སྒོམ་ལམ་དང་། དེའི་ཕན་ཡོན་བསྟོད་བཀུར་བསྔགས་གསུམ་དང་། བསྔོ་བ་སྒོམ་ལམ་དང་། རྗེས་སུ་ཡི་རང་སྒོམ་ལམ་དང་། སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་དང་། རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་སྟོན་པར། ལྷ་རྣམས་རུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །ནས། རང་བཞིན་དང་ནི་དེ་ཡི་ལས། །ཞེས་གསུངས། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། ལམ་ཤེས་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་དེ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་མཚན་ཉིད། ལམ་ཤེས་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དེ། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལ་ལྔ་ཡོད་དེ། རྟེན་བཀེགས་ང་རྒྱལ་མངོན་གྱུར་པ་དང་བྲལ་བ་

① བླ་བྲང་དཔར་（གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་） ②（ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་།）

③（འདི་ཕྱིར་ཕན་ཡོན་ཆེ་བའི་） （རྟེན་གེགས་ང་རྒྱལ་མངོན་གྱུར་དང་བྲལ་བ་）

དང༌། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། རྒྱུ་རིགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་དང་། འཁོར་བ་མི་འདོར་བའི་རང་བཞིན་དང་། གཞན་འཁོར་དུ་སྡུད་པ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་ལས་དང་ལྡ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་ནི་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད། དངོས་བསྟན་གྱི་ཡན་ལག་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད།

གཉིས་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་སྟོན་པར། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ནི། །ནས། ཉན་ཐོས་ལམ་འདི་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས། སློབ་མ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ། མཚན་ཉིད་དང༌། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་དམིགས་པ་བདེན་བཞི་གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་མི་རྟག་སོགས་གང་རུང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་བཅུ་དྲུག་དང༌། ལམ་གྱི་སྒོ་ནས་རང་ཡིན་གྱི་མཐོང་སྒོམ་མི་སློབ་ལམ་གསུམ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད། གསེར་འཕྲེང་ཚིག་ཟིན་དང་རྒྱ་གཞུང་ལ་ལ་ལྟར་ན་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་བྱེད་དགོས་སོ། །

གསུམ་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་སྟོན་པར། རང་བྱུང་བདག་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། །ནས། ཡང་དག་བསྡུས་པར་ཤེས

པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས། བསེ་རུ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། གདུལ་བྱ་རང་རྒྱལ་གྱི་ཆེད་དུ་དམིགས་པ་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་གཟུང་བྱ་ཕྱི་དོན་གྱིས་དབེན་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་ལམ་དེ། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། མཐོང་སྒོམ་མི་སློབ་ལམ་གསུམ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད།

བཞི་པ་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཕན་ཡོན་དང་བཅས་པ་སྟོན་པར། བདེན་དང་བདེན་ལ་བཟོད་པ་དང་། །ནས། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ། །ཞེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། སྲིད་ཞིའི་མཐའ་གཉིས་འགོག་པའི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད༏ གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་། རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་གཉིས། རྟོགས་རིགས་ཀྱིས་ཕྱེ་ན་རང་ཡིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་མཐོང་ལམ། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་མཐོང་ལམ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་མཐོང་ལམ་གསུམ་དང་། དམིགས་པ་དང་ལྡོག་པས་ཕྱེ་ན་བཟོད་པ་བརྒྱད་དང་། ཤེས་པ་བརྒྱད་དེ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་མཐོང་ལམ་ཁོ་ནར་ཡོད།

ལྔ་པ་སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་སྟོན་པར། ཀུན་ནས་ཞི་དང་ཐམས་

ཅད་ལ། །ནས། བྱང་ཆུབ་དང་ནི་རྟེན་མཆོག་ཉིད། ①། ཅེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པ་བསྒྲུབས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕན་ཡོན་དེ། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པ་ཀྱི་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི་དབྱེ་ན་དྲུག་ཡོད་དེ། ཀུན་ནས་ང་རྒྱལ་སོགས་ཞི་བའི་བྱེད་པ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འདུད་པའི་བྱེད་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ལས་ངེས་པར་རྒྱལ་བའི་བྱེད་པ་དང་། གནོད་པས་མི་བརྫི་བའི་བྱེད་པ་དང་། ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བྱེད་པ་དང་། ཤེར་ཕྱིན་བརྟེན་པའི་ ②ཡུལ་མཆོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བྱེད་པའི་སྒྲུབ་པ་ཀྱི་བྱེད་པ་སྟེ་དྲུག་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ས་དང་པོ་ནས་བཅུ་བའི་བར་ན་ཡོད།

དྲུག་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་དེ། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་དང་སྒྲུབ་པ་དོན་གཅིག གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན་ཟག་བཅས་སྒྲུབ་པ་དང་ཟག་མེད་སྒྲུབ་པ་གཉིས། དང་པོ་དང་རྟོག་པར་གྱུར་པའི་སྒྲུབ་པ་དོན་གཅིག གཉིས་པ་དང་རྟོག་བྲལ་གྱི་སྒྲུབ་པ་དོན་གཅིག དང་པོ་ལ་མོས་བསྔོ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་སྒྲུབ་པ་གསུམ་ཡོད། དང་པོ་མོས་པ་སྒྲུབ་པ་སྟོན་པར། མོས་པ་རང་གི་དོན་དང་ནི། །ནས། རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བདུན་དུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས། ཡུམ་དོན་གསུམ་གྱི་འབྱུང་གནས་སུ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པའི་ཚ་ནས་བཞག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་

① སླ་བྲང་དཔར་（བྱང་ཆུབ་དང་ནི་རྟེན་མཆོད་ཉིད།）② སླ་བྲང་དཔར་（ཤེར་ཕྱིན་རྟེན་པའི་）

མོས་པ་སྒོམ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་རང་དོན་མོས་པའི་དེ། གཉིས་དོན་མོས་པའི་དེ། གཞན་དོན་མོས་པའི་དེ་གསུམ། དེ་རེ་རེ་ལའང་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་སྟེ་དགུ་དང་། དེ་རེ་རེའང་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་སོགས་གསུམ་གསུམ་ཕྱེ་བས་ཉེར་བདུན་ཡོད། ས་མཚམས་ས་དང་པོ་ནས་ས་བཅུ་བའི་བར་དུ་ཡོད།

བདུན་པ་དེའི་ཕན་ཡོན་བསྟོད་བཀུར་བསྔགས་གསུམ་སྟོན་པར། ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ལ། །ནས། བཀུར་བ་དང་ནི་བསྔགས་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས། མོས་པ་སྒོམ་ལམ་གསུམ་སྒོམ་པའི་བྱང་སེམས་ལ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་གོང་མ་རྣམས་དགྱེས་པའི་ཆ་དང་དེའི་དོན་གནས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་ཆ་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པའི་ཡོན་ཏན་དེ། མོས་པ་སྒོམ་ལམ་གྱི་ཕན་ཡོན་བསྟོད་བཀུར་བསྔགས་གསུམ་གྱི་བསྡུས་པའི་ཕན་ཡོན་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འཇོག དབྱེ་ན་ཉེར་བདུན་ཡོད། ས་མཚམས་མོས་པ་དང་འདྲ།

བརྒྱད་པ་བསྔོ་བ་སྒོམ་ལམ་སྟོན་པར། ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་ཁྱད་པར་ཅན༑ ༑ནས། བསོད་ནམས་ཆེ་འབྱུང་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་ཚིགས་བཅད་གསུམ་བྱུང་། རང་གཞན་གྱི་དགེ་རྩ་རྫོགས་བྱང་གི་ཡན་ལག་ཏུ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་རྟོག་བཅས་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྔོ་བ་སྒོམ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ༑ ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྒོམ་ལམ་དང་། དམིགས་མེད་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བསྔོ་བ་སྒོམ་ལམ་དང་གཉིས། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་བསྔོ་བ་སྒོམ་ལམ་དང་གསུམ། དབེན་པའི་བསྔོ་བ་

སྨོན་ལམ་དང་བཞི། སངས་རྒྱས་བསོད་ནམས་རང་བཞིན་དྲན་པའི་བསྔོ་བ་སྨོན་ལམ་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པའི་བསྔོ་བ་སྨོན་ལམ་དང་། མཚན་མ་མེད་པའི་བསྔོ་བ་སྨོན་ལམ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་གནང་བའི་བསྔོ་བ་སྨོན་ལམ་དང་། ཁམས་གསུམ་དུ་གཏོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་བསྔོ་བ་སྨོན་ལམ་དང་། བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསྔོ་བ་ཆུང་ངུའི་སྨོན་ལམ་དང་། བསོད་ནམས་ཆེན་པོའི་འབྲིང་གི་བསྔོ་བ་སྨོན་ལམ་དང་། བསོད་ནམས་ཆེན་པོའི་བསྔོ་བ་ཆེན་པོའི་སྨོན་ལམ་དང་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དོ། །ས་མཚམས་ས་དང་པོ་ནས་བཅུ་བའི་བར་རོ། །

དགུ་བ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་སྨོན་ལམ་སྟོན་པར། ཐབས་དང་མི་དམིགས་པ་དག་གིས། །ནས། སྨོན་པ་ཡིན་པར་འདིར་བརྗོད་དོ། །ཞེས་པའི་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། རང་གཞན་གྱི་དགེ་བ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་རྟོག་བཅས་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་སྨོན་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་རང་གཞན་གྱི་དགེ་བ་ལ་ཡི་རང་གཉིས་སམ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡི་རང་གཉིས་ཡོད༔ མོས་བསྔོ་ཡི་རང་གི་སྨོན་ལམ་གསུམ་གྱི་ས་མཚམས་འདྲ།

བཅུ་བ་སྒྲུབ་པ་སྨོན་ལམ་སྟོན་པར། དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད་མཆོག་ཉིད། །ནས༔ གཏོད་པར་བྱེད་པ་དོན་ཆེན་ཉིད། །ཅེས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་བྱུང་། ཟག་མེད་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་གང་ཞིག་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་གི་ལག་རྗེས་འཇོག་བྱེད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་པ་སྨོན་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་ལྔ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་པ་སྨོན་ལམ་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྒྲུབ་པ་སྨོན

ལམ་གྱི་མཆོག་ཉིད་དང་། སྒོམ་ལམ་དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་དུ་འདུ་མི་བྱེད་པ་དང་། སྒོམ་ལམ་དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དམིགས་པ་མེད་པར་གཏོད་པ་དང་། སྒོམ་ལམ་དེས་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་དོན་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་ལྡན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ས་མཚམས་ས་དང་པོ་ནས་བཅུ་བའི་བར་རོ། །

བཅུ་གཅིག་པ་རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་དང་བཅས་སྟོན་པར། འབྲས་བུ་དག་པ་གཟུགས་ལ་སོགས། ། ནས། སོགས་པའི་ལམ་ནི་དག་པ་ཡིན། ། ཞེས་ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ་བྱུང་། ཟག་མེད་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་གང་ཞིག་སྤངས་པ་མཐར་ཕྱུག་གི་ལག་རྗེས་འཛོག་བྱེད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད༑ དབྱེ་ན། སྒོམ་སྤང་སྐོར་དགུའི་གཉེན་པོ་སྐོར་དགུ་ཡོད། སྒོམ་སྤང་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོའི་གཉེན་པོ། ནས། ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུའི་གཉེན་པོ་རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོའི་བར་དགུ་ཡོད། ས་མཚམས་ས་དང་པོ་ནས་ས་བཅུ་བའི་བར་དུ་ཡོད་དོ། ། ལམ་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་བཤད་ཟིན་ཏོ།། ༈ །།

གསུམ་པ་གཞི་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དགུ་སྟོན་པར། ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་ཤིང་། །ནས། དེ་འདྲ་ཀུན་ཤེས་ཉིད་དུ་འདོད། ། ཅེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་བྱུང་། གཞི་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དགུ་ཡོད་དེ། ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས་དང་། སྙིང་རྗེས་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས་དང་། འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་བའི་གཞི་ཤེས་དང་༑ འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས་དང་། མཚན་འཛིན་གྱིས་

བཅིངས་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་། མཚན་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོས་ཟིན་པའི་གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་། གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བ་དང་། སྦྱོར་བའི་འཛིན་སྟངས་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། མཐོང་ལམ་དང་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་ནི། ཚུ་རོལ་ཕ་རོལ་མཐའ་ལ་མིན། ། སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་བྱུང་། སྲིད་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། ཐབས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཟིན་ཅིང་མི་རྟག་སོགས་གང་རུང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་མཐོང་སྒོམ་མི་སློབ་ལམ་གསུམ་ཡོད། མཚན་གཞི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་ལྟ་བུ། ཡང་ཀུན་རྫོབ་ལ་ལྟོས་པའི་ཞི་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་དེ༑ སྙིང་རྗེས་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ལྟ་བུ། སྙིང་རྗེས་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས་མི་རུང་བས་སྤྱ་མ་དང་མི་འདྲའོ། ། དབྱེ་ན་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཡོད། འདི་གཉིས་ཀྱི་ས་མཚམས་ས་དང་པོ་ནས་བཅུ་བའི་བར་དུ་ཡོད།

གསུམ་པ་འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་བའི་གཞི་ཤེས་སྟོན་པར། དེ་ནི་མཚན་མར་དམིགས་སྒོ་ནས། ། ཐབས་མ་ཡིན་པས་རིང་བ་སྟེ། ། ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཞིག་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་

བྲལ་ཞིང་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་གཞི་ཤེས་དེ་འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་བའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་ཉན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་པའི་གཞི་ཤེས་སོགས་ཡོད། ས་མཚམས་ཐེག་དམན་མཐོང་ལམ་ནས་དགྲ་བཅོམ་པའི་བར་དུ་ཡོད།

བཞི་བ་འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས་སྟོན་པར། དེ་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིས། །ཡང་དག་ཉེ་བ་ཉིད་དུ་བཤད། །ཅེས་གསུངས། དེ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་མི་རྟག་སོགས་གང་རུང་རྟོགས་པའི་ཐེག་དམན་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ་དེ། འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་སྒོམ་མི་སློབ་ལམ་གསུམ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་རོ། །

ལྔ་བ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་སྟོན་པར། གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་སྟོང་ཉིད་དང་། །ནས། སྤྱོད་པའི་འདུ་ཤེས་མི་མཐུན་ཕྱོགས། །ཞེས་གསུངས། ཐབས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་ཞིང་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གཞི་ཤེས་དེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་བྱང་སེམས་ཀྱིས་སྐྱེད་མི་རུང་བས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཟེར་རོ། །དབྱེ་བ་དང་ས་མཚམས་ནི་རིང་བའི་གཞི་ཤེས་དང་འདྲའོ། །

དྲུག་པ་གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་སྟོན་པར། སྦྱིན་ལ་སོགས་ལ་

ངར་འཛིན་མེད། །ནས། དེ་ནི་བསམ་མི་ཁྱབ་པར་འདོད། །ཅེས་ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ་དང་རྐང་པ་གཅིག་བྱུང་། ཐབས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དེ། གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་ས་མཚམས་འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས་དང་འདྲའོ། །གཞི་ཤེས་ལ་དབྱེ་ན་འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས་དང་། དེ་ལ་རིང་བའི་གཞི་ཤེས་གཉིས་ཡོད། ཐེག་དམན་སྟོན་སོང་མ་བྱས་པ་ ① འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པའི་②ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས་དང་། གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་། ཐེག་ཆེན་གཞི་ཤེས་རྣམས་དོན་གཅིག འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་བའི་གཞི་ཤེས། ཐབས་མ་ཡིན་པའི་རིང་བའི་གཞི་ཤེས། མཚན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་གཞི་ཤེས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས། ཐེག་དམན་གཞི་ཤེས་རྣམས་དོན་གཅིག་སྟེ། དེ་ལྟར་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ལུགས་ལ། །ནས། ཇི་སྙེད་བཤད་པ་ ③ འདིར་ཤེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་ལ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདི་དག་ནི་ཉན་ཐོས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དབྱེ་བ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་བར་སྒྲུབ་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཡིན་པ་དང་། དངོས་པོར་དམིགས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ། །

བདུན་པ་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བ་སྟོན་པར། གཟུགས་སོགས་དེ་མི་རྟག་

① སྣ་ཐང་དཔར་ (ཐེག་དམན་སྟོན་སོང་མ་བྱས་ན་) ② (ཐབས་ལ་མཁས་པས་) ③ (ཇི་སྙད་བཤད་པ་)

སོགས་དང་། །ནས། སྣང་བ་རྣམ་བདུན་ཤེས་བྱེད་དོ། །ཞེས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་དང་རྐང་པ་གཉིས་བྱུང་། དེ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། གཞི་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པའི་གཉེན་པོ་ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། འདིར་བསྟན་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན་བཅུ་ཡོད་དེ། གཟུགས་སོགས་བདེན་ཞེན་ ① བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ཁྱད་ཆོས་དེ་མི་རྟག་པ་སོགས་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། གཟུགས་སོགས་དེ་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་མ་རྫོགས་པ་དང་རྫོགས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། གཟུགས་སོགས་དེ་ལ་བདེན་ཞེན་གྱི་ཆགས་མེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་སྣེ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བཞི་དང་༏ དོན་དམ་པར་ཤེར་ཕྱིན་འཕེལ་འགྲིབ་མི་འགྱུར་བའི་སྦྱོར་བ་དང་༏ བྱེད་པ་པོ་དོན་དམ་པར་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། བྱ་དཀའ་བ་རྣམ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་། དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་འབྲས་བུ་ཡོད་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ཕན་ཡོན་ཆེ་བའི་བྱང་ཆུབ་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། བདེན་པར་མེད་ཀྱང་མངོན་ཞེན་གྱི་སྣང་བ་རྨི་ལམ་སོགས་ཤེས་བྱེད་སྣང་བ་རྣམ་བདུན་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་བཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་བཤད་དང་ཚིག་མི་མཐུན་ཀྱང་གསེར་འཕྲེང་དང་ཉི་སྣང་ལྟར་ཡིན་པས་དོན་མཐུན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཏེ། གསེར་འཕྲེང་ལས། འདི་ཁ་ཅིག་སྦྱོར་ལམ་དུ་འདོད་ཀྱང་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་ན་ཡོད་དོ་ཞེས་སོ། །

①བླ་བྲང་དཔར་（གཟུགས་སོགས་ལ་བདེན་ཞེན་）

བརྒྱད་པ་སྦྱོར་བ་དེའི་འཛིན་སྟངས་མཉམ་ཉིད་སྟོན་པར། གཟུགས་ལ་སོགས་ལ་རློམ་མེད་པ། ། རྣམ་བཞི་དེ་ཡི་མཉམ་པ་ཉིད། ། ཅེས་གསུངས། དེ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་རྣམ་པ་གང་ཞིག་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དུ་རློམ་པ་འགོག་བྱེད་དེ། སྦྱོར་བ་དེའི་འཛིན་སྟངས་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན་སྦྱོར་བ་དེ་བཙུ་ལ་རློམ་མེད་བཞི་བཞི་སྟེ་བཞི་བཅུ་ཡོད་དེ། ཉི་སྣང་ལས། ཇི་ལྟར་ན་རྣམ་པ་བཞི་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གཟུགས་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད་དེ། གཟུགས་ཀྱི་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད། ① གཟུགས་བདག་གི་ཞེས་བྱ་བར་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད། གཟུགས་ལ་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད། ཅེས་གང་གསུངས་པ་ཞེས་སོ། ། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་སྣ།

དགུ་པ་མཐོང་ལམ་སྟོན་པར། སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་བདེན་པ་ལ། ། ནས། ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ། ། ཞེས་ཤོ་ལོ་ཀ་ལྔ་བྱུང་། སྒྲོ་འདོགས་སོ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ། མཐོང་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་མཐོང་ལམ་གསུམ། ལྡོག་པས་ཕྱེ་ན་འདིར་བསྟན་ ② སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གསུངས་སོ། ། སྨྲས་པ། མཁྱེན་པའི་སྤྱན་གསུམ་མཛེས་སྡུག་རབ་རྫོགས་པས། ། སྐལ་བཟང་འགུགས་པའི་མཆོན་བྱེད་སུམ་ཅུའི་ཚེམས། ། ལེགས་བཤད་བེམ་བའི་མཆུ་སྒྲོས་མཉམ་བཞད་པས། ། སྐྱེ་དགུའི་ཡིད་འཕྲོག་འཕགས་བཞིའི་ཡུམ་ངོ་མཚར། ། ཞེས་པའང་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་དེ། མཁྱེན་

① བློ་གྲང་དཔར་（གཟུགས་ཀྱིས་རློམ་སུ་མི་བྱེད།）② བློ་གྲང་དཔར་（ཕྱེ་ནས་འདིར་བསྟན་）

གསུམ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་ཟིན་ཏོ༎ ༈ ༎

གཉིས་པ་སྦྱོར་བཞི་མཚོན་པའི་ཆོས་སོ་དྲུག་བཤད་པ་ལ། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་མཚོན་པའི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་དང་། རྩེ་སྦྱོར་མཚོན་པའི་ཆོས་བརྒྱད་དང་། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་མཚོན་པའི་ཆོས་བཅུ་གསུམ། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་མཚོན་པའི་ཆོས་བཞི་བཤད་པ་དང་བཞི། དང་པོ་སྟོན་པར། རྣམ་པ་སྦྱོར་བར་བཅས་རྣམས་དང་། །ནས། འདི་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་དོན་གསུམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་དང་། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་དང་། སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དང་། རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བ་དང་། ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བ་དང་། གོ་སྒྲུབ་རྣམས་དོན་གཅིག དབྱེ་ན་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་བརྒྱ་དོན་གསུམ་དང་། སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་ཉི་ཤུ་ཡོད། ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་ཡོད་དེ། རྣམ་པ་དང་། སྦྱོར་བ་དང་། ཡོན་ཏན་དང་། སྦྱོར་བའི་སྐྱོན་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། ཐར་པ་ཆ་མཐུན་དང་། ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་། སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་དང་། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། ཞིང་དག་སྦྱོར་བ་དང་། ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་སྟོན་པར། གཞི་ཤེས་པ་ཡི་བྱེ་བྲག་རྣམས། །ནས། སུམ་ཅུ་རྩ་དགུ་དག་ཏུ་བཞེད། །ཅེས་གསུངས། འདིར་བསྟན་རྣམ་པ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་སྒོམ་

གྱི་སྦྱོར་བའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གམ་ཁྱད་པར་དེ། མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་སྒོམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན་བརྒྱ་དང་དོན་གསུམ་ཡོད་དེ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་དྲུག རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་ཙ་བཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བདེན་བཞིའི་བདེན་པ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྟེང་གི་རྣམ་པ་བཞི་བཞི་དང་ལམ་བདེན་སྟེང་གི་རྣམ་པ་བཅོ་ལྔ་དང་ཉེར་བདུན་ཡོད་དེ། མེད་པའི་རྣམ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། །ནས། ལམ་ལ་དེ་ནི་བཅོ་ལྔར་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་སྟེང་གི་རྣམ་པ་བརྒྱད་དང་། ལམ་བདེན་གྱི་སྟེང་གི་རྣམ་པ་བདུན་དང་། སྡུག་བདེན་སྟེང་གི་རྣམ་པ་ལྔ་དང་། འགོག་བདེན་སྟེང་གི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་དང་སོ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་དང་ལམ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་། ། ནས། ལྔ་དང་བཅུ་དྲུག་ཅེས་བསྒྲགས་སོ། །ཞེས་གསུངས། རྟགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། སློབ་མ་ཉན་ཐོས་དང་རྗོགས་རིགས་ཐུན་མོང་བའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་དང་། བྱང་སེམས་དང་རྗོགས་རིགས་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་བཞི། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་ཙ་དགུ་དང་བརྒྱ་ཙ་བཅུ་ཡོད་དེ། དྲན་པ་ཉེར་བཞག་ནས་བཟུང་སྟེ། །ནས༔ སུམ་ཅུ་ཙ་དགུ་དག་ཏུ་བཞེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཤེས་རྣམ་ལ་དོན་རྣམ་སྟོན་དུ་ཤེས་དགོས་པས་སྟོན་ལ་དོན་རྣམ་བཤད་པ་སློའོ།།

གཉིས་པ་སྦྱོར་བ་སྟོན་པར། གཟུགས་ལ་སོགས་ལ་མི་གནས་ཕྱིར། །ནས༔ དེ་ནི་དག་པ་མཚམས་དང་བཅས། །ཞེས་གསུངས། སྦྱོར་བ་ལ་

མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དང་གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་དེ། དངོས་བསྟན་གཙོ་བོའི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཇི་སྙེད་པ་ལ་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཐོབ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། འདིར་བསྟན་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་བྱས་ན་ལེགས་ཏེ། ཚོགས་ཆེན་ཡུན་རིང་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་ཚོགས་ལམ་ནས་འཛོག་དགོས་ཤིང་འདིའི་དབྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་སྣང་ལས། སྦྱོར་བ་མ་ཡིན་པ་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ལས་དང་པོ་བ་ཚོགས་ཆེན་པོས་དང་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་བཤད་དང་གསེར་ཕྲེང་དང་ཡང་མཐུན་ཞིང་ལེགས། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ། གཞི་ལམ་རྣམ་པས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་སོགས་བདེན་པར་ཞེན་ཞིང་མི་གནས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། གཟུགས་སོགས་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། གཟུགས་སོགས་བཞིའི་དེ་ཉིད་ ① རྟོགས་པའི་ཟབ་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ལམ་གྱི་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྟོགས་པའི་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་སྦྱོར་བ་དང་། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་ཚད་མེད་པ་རྟོགས་པའི་ཚད་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་ལྔ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དང་། སྟོང་ཉིད་ཟབ་མོ་ལ་སྐྲག་པས་ལས་དང་པོ་བ་བྱང་ཆུབ་ཡུན་རིང་པོ་ནས་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ཇོད་ནས་ཆོས་ཉིད་ལ་མི་སྐྲག་ཤིང་རྗེ་ལམ་ན་ཡང་ཕྱིན་དྲུག་སྤྱོད་པའི་ལུང་བསྟན་ཐོབ་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། རྩེ་མོ་ནས་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡུམ་རང་ལ་བྱུང་བས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་བརྟན་པའི་སྦྱོར་བ་དང་།

① བླ་བྲང་དཔར་（གཟུགས་སོགས་གཞིའི་དེ་ཉིད་）

བཟོད་པ་ནས་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྟན་པོ་ཉན་རང་གི་བར་ཆད་ལས་འདས་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྦྱོར་བ་དང་། ཆོས་མཆོག་ནས་ཆོས་དབྱིངས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་པར་མཐོང་ནས་བར་ཆད་མེད་པ་དང་བཅས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་གསར་བ་སྐྱེ་རུང་བའི་བྱང་ཆུབ་ཉེ་བའི་སྦྱོར་བ་དང་། འབྲས་བུ་མྱུར་དུ་འབྱུང་བའི་མྱུར་བར་འཚང་རྒྱ་བའི་སྦྱོར་བ་དང་། སྙིང་རྗེས་གཞན་དོན་དུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་ལ་འཇུག་པ་གཞན་དོན་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་བརྒྱད་པོ་འདི་རྟེན་གང་ཟག་སྒོ་ནས་དང་། དོན་དམ་པར་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་འཕེལ་མེད་འགྲིབ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། དོན་དམ་པར་དགེ་སོགས་ཆོས་དང་ཆོས་མིན་པ་སོགས་མི་མཐོང་བའི་སྦྱོར་བ་དང་། གཟུགས་སོགས་ལ་བདེན་པར་རློམ་པ་མེད་པའི་བསམ་མི་ཁྱབ་ཀྱིས་མི་མཐོང་བའི་སྦྱོར་བ་དང་། གཟུགས་སོགས་མཚན་མཚོན་དུ་བདེན་པར་མི་རྟོག་པས་ ① རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་བཞི་ནི་ཡུམ་སྒོམ་པ་རྫོགས་པའི་ཐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དང་། ཡོན་ཏན་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་འབྲས་བུ་རིན་ཆེན་སྦྱིན་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ཉེས་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་གཉིས་ནི་འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས་དང་། ཡུམ་མྱུར་དུ་སྒོམ་པའི་ས་མཚམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་ཉི་ཤུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པར། ② བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཅོམ་ལ་སོགས་པ། ། ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་བཅུ་བཞིའོ། ། ཞེས་གསུངས། སྦྱོར་བ་བསྒོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕན་ཡོན་དེ། སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་

① བླ་བྲང་དཔར་（བདེན་པར་མི་རྟོགས་པས་རྣམ་པར་）② བླ་བྲང་དཔར་（ཡོན་ཏན་སྟོན་པར།）

གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་བཅུ་བཞི་ཡོད། སྦྱོར་བ་སྟེ་ཤེར་ཕྱིན་འདྲི་འདོན་སྒོམ་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱིན་གྱིས་རླབས་པའི་①བར་ཆད་བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཅོམ་པ་དང་། སྦྱོར་བ་བསྒོམས་པ་དགོངས་ཤིང་མཁྱེན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དང་ཉེ་བར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། དོན་ཆེ་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཤེར་ཕྱིན་ཡུལ་སོ་སོར་དར་བ་ལྟ་བུ་ཡུལ་སྤྱོད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། སྨྲ་བའི་སྐྱེས་བུའི་ཡོན་ཏན་དང་། མི་ཕྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། དགེ་རྩ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྐྱེས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། དམ་བཅའི་དོན་སྒྲུབ་པའི་ ② ཡོན་ཏན་དང་། འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཤེར་ཕྱིན་ཚང་བ་རྙེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་བཅུ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་བ་སྦྱོར་བའི་སྐྱོན་སྟོན་པར། སྐྱོན་ནི་བཅུ་ཚན་བཞིར་བཅས་པ༑ ༑དྲུག་ཏུ་ངེས་པར་རྟོགས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས། སྦྱོར་བ་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོ་བ་གང་རུང་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་གེགས་དེ། སྦྱོར་བའི་སྐྱོན་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་ཞེ་དྲུག་ཡོད་དེ། སྦྱོར་བ་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེད་པའི་འགལ་རྐྱེན་ཉེར་གསུམ་དང་། མཐུན་རྐྱེན་མ་ཚང་བ་ཉེར་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཅུ་ཚན་དང་པོ་ཡོད་དེ། ཚེགས་ཆེན་པོས་རྟོགས་དགོས་པའི་དེ་དང་། སྤོབས་པ་མྱུར་ཆེ་བའི་དེ་དང་།

① སླ་བྲང་དཔར་（བྱིན་གྱིས་བརླབས་པས） ② སླ་བྲང་དཔར་（དམ་བཅའི་དོན་བསྒྲུབ་པའི་）

ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་གྱི་དེ་དང་། སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་གྱི་དེ་དང་། རིགས་མིན་གྱིས་ཁ་ཏོན་སོགས་བྱེད་པའི་དེ་དང་། ཕྱིར་ཕྱོགས་པའི་རྒྱུ་ལུང་མ་བསྟན་པས་མི་དགའ་བ་དང་། རྩ་བའི་རྒྱུ་བོར་ནས་དམན་པ་འཛིན་པའི་དེ་དང་། ཀུ་ཆོམ་པའི་རོ་མྱང་བ་བོར་བའི་དེ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཐེག་པའི་མཆོག་ཀུན་ཏུ་འཛིན་པ་ཉམས་པའི་དེ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཉམས་པའི་དེ་དང་བཅུ་ཡོད། བཅུ་ཚན་གཉིས་པ་ཡོད་དེ། ཐེག་པ་མཆོག་ལས་ཉམས་པ་དང་། ① རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཉམས་པ་དང་། གོང་ན་མེད་པའི་གནས་ལས་ཉམས་པ་དང་། ཡུལ་མང་པོ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ཡི་གེ་འབྲི་བ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། དངོས་མེད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། ② ཡི་གེ་མེད་པར་ཞེན་པ་དང་། ཡུལ་སོགས་ལ་ཞེན་པ་དང་། རྙེད་བཀུར་ཚིགས་བཅད་ཀྱི་རོ་མྱང་བ་དང་། ལམ་མ་ཡིན་པ་ལས་ཐབས་ཚོལ་བ་དང་བཅུ་ཡོད། བཅུ་ཚན་གསུམ་པ་ཡོད་དེ། ཉན་པ་པོ་དང་སྟོན་པ་པོ་འདུན་པ་དང་སྐྱོམས་ལས་ཀྱིས་བྲལ་བ་དང་། དེ་གཉིས་འདུན་ཡུལ་ཐ་དད་པས་བྲལ་བ་དང་། ཉན་པ་པོ་དང་སྟོན་པ་པོ་རྙེད་པ་ལ་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པས་བྲལ་བ་དང་། སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་ལྡན་མི་ལྡན་གྱིས་དེ་དང་། དགེ་མི་དགེའི་ཆོས་ཅན་གྱིས་དེ་དང་། གཏོང་བ་དང་སེར་སྣས་དེ་དང་། སྟེར་བ་དང་མི་ལེན་པས་དེ་དང་། མགོ་སྨྲས་པ་དང་དོན་སྨྲས་པའི་གོ་བས་དེ་དང་། མདོ་སོགས་ཤེས་མི་ཤེས་ཀྱིས་དེ་དང་། ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་མི་ལྡན་གྱི་དེ་དང་བཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཅུ་ཚན་བཞི་བ་ཡོད་དེ། ཐབས་ལ་མཁས་མི་

① ཧླ་བྲང་དཔར་ (ཐེག་པ་མཆོག་ལས་ཉམས་པ་དང་མེད།) ② (ཡི་གེ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་།)

མཁས་ཀྱི་དེ་དང་། གཟུངས་ཐོབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་དེ་དང་། ཡི་གེ་འབྲི་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་དེ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་མ་བྲལ་གྱི་དེ་དང་། རང་ཉིད་ངན་འགྲོའི་འགྲོ་བ་ལས་ཕྱིར་ཕྱོགས་པའི་དེ་དང་། རང་ཉིད་བདེ་འགྲོ་ལ་ཕྱོགས་པའི་དེ་དང་། ཉན་པ་པོ་དང་འཆད་པ་པོ་གཅིག་པུ་ཉིད་དང་འཁོར་ལ་དགའ་བའི་དེ་དང་། རྗེས་སུ་འབྲེལ་འདོད་ཅིང་གོ་སྐབས་མི་བྱེད་པའི་ ① དེ་དང་། ཟང་ཟིང་ཙུང་ཟད་འདོད་ཅིང་སྦྱིན་མི་འདོད་པའི་དེ་དང་། སྲོག་གི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བ་དང་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་མི་འགྲོའི་དེ་དང་བཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་དྲུག་ཡོད་དེ། དེ་བཞིན་དུ་ལོ་ལེགས་དང་ལྟུ་གེའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་མི་འགྲོའི་དེ་དང་། ཆོམ་རྐུན་གྱིས་དཀྲུགས་པའི་ཕྱོགས་སུ་དེ་འདྲ་དང་། འཆད་པ་པོ་དང་ཉན་པ་པོ་ཁྲིམ་ལྟ་བས ② ཡིད་བདེ་མི་བདེ་དང་། བདུད་ཀྱིས་ཞར་ཕྱིན་དང་འབྱེད་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། བཅོས་མ་སྒྲུབ་པ་དང་། ཡུལ་ཇི་བཞིན་མིན་པ་ལ་དགའ་བ་སྐྱེད་པའི་སྐྱོན་དང་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་རིན་པོ་ཆེ་ལ་དཀྲ་མང་བའི་དཔེ་བཞིན་དུ་སྦྱོར་བའི་བར་ཆད་མང་ཡང་བར་ཆད་བསལ་བའི་དཀར་པོའི་ཕྱོགས་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དགོངས་པས་སྲུང་སྟེ་ ③ བར་ཆད་ཐམས་ཅད་ལས་རྒྱལ་བའི་ཕྱིར། བུ་མང་པོ་ཡོད་པའི་མའི་དཔེ་བཞིན་ནོ།། ཉི་སྣང་ལས། མ་བུ་མང་པོ་ཡོད་པའི་མའི་དཔེས་དེ་ལ་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ལ་སོགས་པ་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དགོངས་པས་དེ་ལ་བརྟོན་པ་རྣམས་ལ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སྲུང་བ་ལ་

① སླ་བྲང་དཔར་（མི་འབྱེད་པའི་） ①（ཁྲིམ་ལ་ལྟ་བས） ③（དགོངས་པས་བསྲུངས་སྟེ་）

སོགས་པ་མཛད་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལྔ་པ་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པར། གང་གིས་མཚོན་དེ་མཚན་ཉིད་དུ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གིས་མདོར་བསྟན་ནས། རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་དང་། །ནས། མཚན་ཉིད་བཞི་བར་བཞེད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། སྦྱོར་བའི་ངོ་བོའམ་ནུས་པའི་ཆ་ནས་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན་གོ་གཅིག་ཡོད་དེ། ཤེས་མཚན་ཞི་བརྒྱད་དང་། ཁྱད་མཚན་བཅུ་དྲུག་དང་། བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་བཅུ་གཅིག་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་སྟོན་པར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་དང་། །ནས། ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས། མཚན་ཉིད་ནི། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སོགས་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རིགས་རྫོགས་པས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དེ། སྦྱོར་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ཉོན་མོངས་རྟགས་སོགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་བཅུ་དྲུག་ལྔ་བུ། ཤེས་མཚན་དེ་ལ་དབྱེ་ན། སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ཤེས་རྣམ་དང་། སེམས་དཔའི་ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ཤེས་རྣམ་དང་། སེམས་དཔའི་རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བའི་ཤེས་རྣམ་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་རྟགས་སོགས་བཞི་སྤོང་ཞིང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་སོགས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་དམིགས་པའི་

སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བ་མཚོན། ① དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་སོགས་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་བྱས་པས་སོ། ། དབྱེ་ན་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་འཇིགས་མེད་ཤེས་པ་ ② དང་། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་སྤྱོད་ཤེས་པ་དང་། སེམས་བསྡུས་པ་ཤེས་པ་དང་། སེམས་གཡེང་བ་ཤེས་པ་དང་། སེམས་མི་ཟད་པའི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་དང་། སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཤེས་པ་དང་། སེམས་ཆགས་སོགས་དང་བཅས་པ་དང་། ③ སེམས་རྒྱ་ཆེན་ཤེས་པ་དང་། སེམས་ཆེན་པོ་ཤེས་པ་དང་། སེམས་ཚད་མེད་ཤེས་པ་དང་། སེམས་བསྟན་མེད་ཤེས་པ་དང་། སེམས་ལྟར་མེད་ཤེས་པ་དང་། སེམས་གཡོ་སོགས་གསུམ་ཤེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་དང་། ཐུབ་དབང་དེ་ཉིད་⑤ རྟོགས་ནས་གཞན་ལ་སྟོན་པ་ཤེས་པ་དང་བཅས་པ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་མཚན་མེད་སོགས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་གང་ཡང་རུང་བའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དེ། འདིར་བསྟན་ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ཤེས་མཚན་གྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་གཞན་དོན་གྱི་གོ་ཆ་བྱ་དཀའ་བ་སོགས་སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ཤིང་སྟོང་ཉིད་མཚན་མེད་སོགས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་གང་རུང་གི་རྣམ་ཅན་གྱི་སེམས་དཔའི་སྦྱོར་བ་ལྟ་བུ་སྟོན་པར། སྟོང་ཉིད་མཚན་མ་མེད་བཅས་དང་། །ནས།

① ཀླ་བྲང་དཔར་（སྦྱོར་བར་མཚོན） ②（འཇིག་མེད་ཤེས་པ་） ③（བཅས་པ་ཤེས་པ་དང་）

ཀླ་བྲང་དཔར་（སེམས་བལྟར་མེད་ཤེས་པ་དང་།） ⑤（ཐུབ་དབང་གིས་དེ་ཉིད་）

ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་ནི། །ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་བསྡུས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། དབྱེ་ན་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། སྟོང་ཉིད་ཤེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མཚན་མེད། ① སྨོན་མེད་དང་། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་མེད་དང་། འགགས་མེད་དང་། སོགས་པའི་སྒྲས་བསྡུས་པ་ཀུན་ཉོན་མེད་པ་དང་། རྣམ་བྱང་མེད་པ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་དང་། རྟེན་མེད་དང་། ནམ་མཁའི་མཚན་ཉིད་དྲུག་དང་། ཆོས་ཉིད་རྣམ་པར་འཁྲུག་མེད་དང་། འདུ་མི་བྱེད་པ་དང་། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དང་། རབ་དབྱེ་དང་། མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཤེས་པ་དང་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱི་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེར་གནས་སོགས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་གང་རུང་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་ཅན་གྱི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དེ། རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བའི་ཤེས་མཚན་གྱི་མཚན་ཉིད། ② མཚན་གཞི་འདིར་བསྟན་བཅུ་དྲུག་གམ༔ དེ་བདུན་དུ་བསྡུས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། གསེར་འཕྲེང་ལས། འདིར་ནས། བསྟན་པའི་ཡུལ་ཕལ་ཆེར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་རང་གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་པས། དེ་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཅན་བཅུ་དྲུག་ནི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཤེས་མཚན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིར་དོན་ལྟ་བུ་ལས་མཚོན་ཚུལ་གཙོ་བོར་མ་བྱས་སོ། །དབྱེ་ན་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། དེ་ནས་ཡུམ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེར་གནས་ཤེས་པ་དང་། ཡུམ་ལ་གུས་པར་ཤེས་པ་དང་། ཡུམ་ལ་བླ་མར་ཤེས་པ་དང་། ཡུམ་ལ་མཉེས་པར་དེ་དང་། ཡུམ་ལ་མཆོད་པར་དེ་དང་། དོན་དམ་

① བླ་བྲང་དཔར་（དེ་བཞིན་དུ་མཚན་མེད་དང་།） ②（སྦྱོར་བའི་ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད）

པར་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་མེད་དེ་དང་། ཡུལ་ཐམས་ཅད་དུ་འཇུག་པར་དེ་དང་༑ དེ་ཁོ་ནར་མ་མཐོང་ཉིད་དུ་དེ་དང་། འཇིག་རྟེན་སྟོང་ཉིད་རྣམ་པར་དེ་དང་། འཇིག་རྟེན་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་བར་བརྗོད་པར་དེ་དང་། སྟོང་ཉིད་ཤེས་པར་དེ་དང་། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པར་དེ་དང་། དོན་དམ་པར་བསམ་མི་ཁྱབ་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་དང་། དོན་དམ་པར་སྤྲོས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་ཕུང་པོའི་འདུ་ཤེས་འགོག་པ་ཤེས་པ་དང་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ནི་ཉིད་ཀྱི་ ① ཆོས་བརྟེན་ནས། ། ཞེས་པ་ནས། ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བཤད་དོ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ཁྱད་མཚན་སྟོན་པར། བསམ་མི་ཁྱབ་སོགས་ཁྱད་པར་གྱི༑ ༑② ནས། ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་ཁྱད་པར་ལམ། ། ཞེས་གསུངས། ཁྱད་མཚན་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བསམ་མི་ཁྱབ་སོགས་ཁྱད་པར་དུ་ ③བྱས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དེ། སེམས་དཔའི་སྦྱོར་བའི་ཁྱད་པར་ཞུགས་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཅུ་དྲུག་ལྟ་བུ། ཐེག་དམན་གྱི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པའམ་ཁྱད་ཞུགས་པ་མཚོན་པ་དེ། ཁྱད་པར་གྱིས་མཚོན་ཚུལ་ཡིན། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཉན་རང་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་མཚོན་བྱེད་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། སྡུག་བདེན་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་བཟོད་བཞི་ནི། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་བདག་ཉིད་དང་། མི་མཉམ་པའི་བདག་ཉིད

① ནླ་ཐང་དཔར་ (དེ་ནས་ཉིད་ཀྱི) ② (ཁྱབ་སོགས་ཁྱད་པར་གྱིས།) ③ (སོགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ)

དང༌། དེ་ཕོ་ནར་ཚད་མས་གཞལ་བ་ལས་འདས་པའི་དེ་དང༌། སྒྲས་བགྲང་ལས་འདས་པའི་དེ་དང་བཞི་ཡིན་ལ། ཀུན་འབྱུང་ལ་དམིགས་པའི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་གསུམ་གྱི་སྤྲངས་རྟོགས་སྟུད་པའི་དེ་དང༌། མཁས་པས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དེ་དང༌། ཉན་རང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དེ་དང༌། ཉན་རང་ལས་མྱུར་བའི་ཤེས་པའི་དེ་དང་བཞི་ཡིན་ལ། འགོག་བདེན་ལ་དམིགས་པའི་དོན་དམ་པར་བྲི་གང་མེད་པའི་དེ་དང༌། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་དེ་དང༌། འཁོར་གསུམ་རྣམ་དག་གིས་བསྐལ་བར་ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་པའི་དེ་དང༌། ཐབས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་དམིགས་པའི་དེ་བཞི་ཡིན་ལ། ལམ་བདེན་ལ་དམིགས་པའི་ ① ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་རྟེན་རིགས་དང་ལྡན་པའི་དེ་དང༌། ཕར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་པའི་དེ་དང༌། ཕྱི་ནང་གི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་དེ་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་ཞེན་གྱི་རོ་མྱང་མེད་པའི་དེ་དང་བཞི་སྟེ་བཅུ་དྲུག་པོ་ཉན་རང་གི་ཤེས་བཟོད་བཅུ་དྲུག་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སྦྱོར་བའི་བྱེད་མཚན་སྟོན་པར། ཕན་དང་བདེ་དང་སྐྱོབ་པ་དང༌། །ནས། དེ་ནི་བྱེད་པའི་ ②མཚན་ཉིད་ཡིན། །ཞེས་བྱུང༌། ཕན་བདེ་སྐྱོབ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དེ། སེམས་དཔའི་སྦྱོར་བ་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་བྱེད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ངོ་བོ་

① ཎླ་ཐང་དཔར་（ལམ་ལ་དམིགས་པའི་）② ཎླ་ཐང་དཔར་（འདི་ནི་བྱེད་པའི་）

ཉིད་མཚན་བཅུ་དྲུག་ལྟ་བུ། འདིར་གཞན་དོན་གྱི་བྱེད་ལས་མཚོན་ཚུལ་ལོ༎ ༎ དབྱེ་ན་བཅུ་གཅིག་ཡོད་དེ། སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་བྱེད་པ་གསུམ་དང་། ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བའི་བྱེད་པ་བདུན་དང་། རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བའི་བྱེད་པ་གཅིག་དང་བཅུ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གསུམ་ཡོད་དེ། སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཐར་བའི་བདེ་བ་ལ་འགོད་པའི་ཕན་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་སོགས་མེད་པས་ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་དང་། ① འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ལས་སྐྱོབ་པ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བར་པ་བདུན་ཡོད་དེ། མྱང་འདས་ལ་འགོད་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་བྱེད་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་བཟློག་པའི་གནས་ཀྱི་བྱེད་པ་དང་། འཁོར་འདས་དོན་དམ་པར་རོ་མཉམ་དུ་རྟོགས་པའི་དཔུང་གཉེན་གྱི་བྱེད་པ་དང་། གཞན་དོན་རྟོགས་པའི་གླིང་གི་བྱེད་པ་དང་། དོན་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་ཡོངས་འདྲེན་གྱི་བྱེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་འབྲས་བུ་དུས་མ་ཡིན་པར་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པ་དང་བདུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བའི་བྱེད་པ་གཅིག་ཡོད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཇི་བཞིན་སྟོན་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་སྟོན་པར། ཉོན་མོངས་རྟགས་དང་མཚན་མ་དང་། །ནས། མཚན་ཉིད་བཞི་བར་བཞེད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། མཚན་ཉིད་སྦྱར་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོར་བཤད་པ་དེ་ཡིན་ལ། དབྱེ་ན་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཞི་དང་། ལམ་ཤེས་སྦྱོར་

① (བླ་བྲང་དཔར་) མེད་པའི་ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་དང་།

བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལྔ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་བདུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བཞི་ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་ལས་དབེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། དེའི་རྟགས་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། དེའི་མཚན་མ་ཚུལ་བཞིན་མིན་པ་མེད་པའི་དེ་དང་། བླང་དོར་གྱི་རྣམ་རྟོག་གིས་དབེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལམ་ཤེས་ཀྱི་དེ་ལྔ་ཡོད་དེ། སྦྱིན་དཀའ་བའི་སྦྱོར་བ་དང་། གཅིག་ཏུ་འཚང་རྒྱ་བར་ངེས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་སྒྲུབ་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། སྒོམ་པའི་འཁོར་གསུམ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། བདེན་པའི་དངོས་པོར་ཞེན་པ་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་བདུན་ཡོད་དེ། གཞི་ལམ་ལ་དམིགས་པའི་དེ་དང་། འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་མི་མཐུན་པའི་དེ་དང་། ① ཐོགས་པ་མེད་པའི་དེ་དང་། གཞི་མེད་པའི་དེ་དང་། འགྲོ་བ་མེད་པའི་དེ་དང་། སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་མི་དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བདུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དྲུག་པ་ཐར་བ་ཆ་མཐུན་སྟོན་པར། མཚན་མེད་རབ་ཏུ་སྦྱིན་ལ་སོགས། །ནས། ཐར་བའི་ཆ་དང་མཐུན་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས། ཐར་བ་ཆ་མཐུན་ལ་མཚན་ཉིད། སྒྲ་བཤད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས། དེའི་རྟགས་དང་ལྔ། དང་པོ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་རང་རྒྱུད་ལ་སྒྲུབ་པར་མཁས་པའི་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་མངོན་རྟོགས་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་བ་ཆ་མཐུན་གྱི་མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་མངོན་རྟོགས། ཐེག་ཆེན་

① ལྷ་བྲང་དཔར་ (འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་དང་མི་མཐུན་པའི་དེ་དང་།)

ཀྱི་ཐར་བ་ཆ་མཐུན་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་སོགས་དོན་གཅིག གཉིས་པ་སྒྲ་བཤད་ནི། ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་ན་ཐར་བ་དང་དེའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཡིན་པས་ཐར་བའི་ཆ་དང་དེ་ལ་ཕན་འདོགས་པས་ན་ཐར་བའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཞེས་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། དུས་ཀྱིས་དབྱེ་ན་ཆུང་ངུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་། ངོ་བོས་དབྱེ་ན། རང་ཡིན་པའི་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ཡོད། བཞི་བ། ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ཁོ་ནར་ཡོད་དེ། སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ནས་དབང་པོ་ལྔ་མ་ཐོབ་ཚུན་ཆད་ན་ཡོད་དགོས་སོ། །ལྔ་བ་རྟགས་ནི། འཁོར་བའི་ཉེས་པ་དང་ཐར་བའི་ཕན་ཡོན་ཐོས་ན་སྤུ་ལྡང་ཞིང་མཆི་མ་འཁྲིན་པ་སོགས་དང་། ཁྱད་པར་སེམས་མི་ཞུམ་ཞིང་མི་དངངས་པ་དང་། མི་སྐྲག་ཅིང་མི་འགོང་བ་དང་། ཟབ་མོ་ལ་མི་སྐྲག་ཅིང་མི་འཁྱོད་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་མོ། །

བདུན་པ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་སྟོན་པར། སངས་རྒྱས་སོགས་དམིགས་དད་པ་དང་། །ནས། སློན་བྱེད་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ལ་མཚན་ཉིད། སྒྲ་བཤད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་བཞི། དང་པོ་ནི། ཐབས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་ ① བྱས་པའི་སེམས་དཔའི་དོན་མངོན་རྟོགས་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་སྒྲ་བཤད་ནི། མཐོང་སྤང་གི་ས་བོན་ངེས་པར་འབྱེད་པས་ ② མཐོང་ལམ་གྱི་ཆའམ་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཕན་འདོགས་པས་ན་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ཞེས་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། དབྱེ་ན་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དྲོད་དང་།

①（སྣར་ཐང་དཔར་） ཐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་ ②（སྣར་ཐང་དཔར་） ངེས་པར་འབྱེད་པའི་

རྩེ་མོ་དང་། བཟོད་པ་དང་། ཆོས་མཆོག་བཞི་ལ་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ནི། ས་མཚམས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ་ནས་མཐོང་ལམ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་ཡོད།

བརྒྱད་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་སྟོན་པར། ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ནས་བཟུང་སྟེ། །ནས། དེ་འདིར་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཚོགས། །ཞེས་གསུངས། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། གཟུགས་སོགས་འདུ་ཤེས་ལྡོག་པ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་གང་རུང་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་དེ། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། དབང་རྣོན་སྦྱོར་ལམ་ནས་རྟགས་ཐོབ་པ་དང་། དབང་འབྲིང་མཐོང་ལམ་ནས་རྟགས་ཐོབ་པ་དང་། དབང་རྟུལ་སྒོམ་ལམ་ནས་རྟགས་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་གསུམ་མོ། །གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད།

དགུ་བ་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་སྟོན་པར། ཆོས་རྣམས་རྨི་ལམ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། །ནས། ལན་ནི་ཇི་སྐད་བཤད་པར་ཟད། །ཅེས་གསུངས། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡང་བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་དུ་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་བཅོམ་པའི་དག་སའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དེ། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། དག་ས་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ས་བརྒྱད་པ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད།

བཅུ་བ་ཞིང་དག་སྦྱོར་བ་སྟོན་པར། སེམས་ཅན་འཇིག་རྟེན་དེ་

བཞིན་དུ། །ནས། སངས་རྒྱས་ཞིང་ནི་དག་པ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས། ཞིང་དག་སྦྱོར་བ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རང་གང་དུ་འཚང་རྒྱ་འགྱུར་གྱི་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་འགྲུབ་པའི་སློན་ལམ་སོགས་ཀྱི་དགེ་རྩ་མཐུ་ཅན་གྱི་དག་སའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དེ། ཞིང་དག་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་སྣོད་དག་པའི་སྦྱོར་བ། བཅུད་དག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་གཉིས་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་དག་པ་ས་གསུམ་ན་ཡོད།

བཅུ་གཅིག་པ་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་སྟོན་པར། ཡུལ་དང་སྦྱོར་བ་ཅན་འདི་ནི། །ནས། ཐབས་ལ་མཁས་པ་རྣམ་པ་བཅུ། །ཞེས་གསུངས། ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། འབད་རྩོལ་རགས་པ་ཞི་བའི་སྒོ་ནས་འཕྲིན་ལས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དག་སའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དེ། ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན་བཅུ་ཡོད་དེ། བར་ཆད་ཀྱི་ཆོས་ལས་འདས་པའི་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་དང་། མི་གནས་པའི་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་དང་། སྔོན་ལམ་ཤུགས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དེ་དང་། མ་ཆགས་པའི་དེ་དང་། མི་དམིགས་པའི་དེ་དང་། མཚན་མ་མེད་པའི་དེ་དང་། སློན་པ་མེད་པའི་དེ་དང་། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་དེ་དང་། ཚད་མེད་པའི་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་དང་བཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ས་བརྒྱད་པ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་བཤད་ཟིན་ཏོ།། ༀ །།

གཉིས་པ་རྩེ་སྦྱོར་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་སྟོན་པར། དེ་ཡི་རྟགས་དང་རྣམ་འཕེལ་དང་། །ནས། རྩེ་མོའི་མངོན་རྟོགས། ཞེས་གསུངས། རྩེ་སྦྱོར་མཚོན་པའི་ཆོས་བརྒྱད་ཡོད་དེ། དྲོད་རྩེ་སྦྱོར། རྩེ་མོའི་རྩེ་སྦྱོར། བཟོད་པའི་རྩེ་སྦྱོར། ཆོས་མཆོག་གི་རྩེ་སྦྱོར། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར། བསལ་བྱ་ལོག་སྒྲུབ་དང་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་དྲོད་རྩེ་སྦྱོར་སྟོན་པར། རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀུན། །ནས༑ རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་དག་ཏུ་བཞེད། ཅེས་གསུངས། དྲོད་རྩེ་སྦྱོར་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་ལྟ་བ་སོགས་དེའི་རྟགས་བཅུ་གཉིས་གང་རུང་ཐོབ་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་སེམས་དཔའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དེ། དྲོད་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། དྲོད་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་དྲོད་ན་ཡོད།

གཉིས་པ་རྩེ་མོའི་རྩེ་སྦྱོར་སྟོན་པར། འཛམ་བུ་གླིང་གི་སྐྱེ་བོ་ཉིད།། ① ནས། རྣམ་འཕེལ་བཅུ་དྲུག་བདག་ཉིད་དོ། ། ཞེས་གསུངས། རྩེ་མོའི་རྩེ་སྦྱོར་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་བཅུ་དྲུག་ཚང་བའི་རིགས་གནས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གཉིས་པ་དེ། རྩེ་མོའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོ་དོན་གཅིག གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན་རྩེ་མོའི་རྩེ་སྦྱོར་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་

① ནླ་ཐང་དཔར་（འཛམ་བུ་གླིང་གི་སྐྱེ་བོ་སྙེད། །）

གྱི་སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོ་ན་ཡོད།

གསུམ་པ་བཟོད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་སྟོན་པར། ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་གསུམ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི། ། ནས། བརྟན་པ་ཞེས་ནི་མངོན་པར་བརྗོད། ། ཅེས་གསུངས། བཟོད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་རྗེས་མཐུན་པ་རྫོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་གཞན་དོན་ལ་མི་ཕྱེད་པའི་ཐབས་བརྟན་པོ་ཐོབ་པའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གསུམ་པ་དེ། བཟོད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་དོན་གཅིག རྩེ་སྦྱོར་སྔ་མ་གཉིས་ལའང་འདི་ལྟར་སེམས་དཔའ་མ་སྦྱར་ནའང་རུང་སྟེ། ཐེག་དམན་ལ་དེ་འདྲའི་སྦྱོར་ལམ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ནའང་དོགས་པ་སེལ་སླ་ཆེད་དུ་སྦྱོར། ① གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་བཟོད་པ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་བཞིན་ནོ། །

བཞི་བ་ཆོས་མཆོག་གི་རྩེ་སྦྱོར་སྟོན་པར། གླིང་བཞི་བ་དང་སྟོང་དག་དང་། ། ནས། ཏིང་འཛིན་ཡོངས་སུ་བསྔགས་པ་ཡིན། ། ཞེས་གསུངས། ཆོས་མཆོག་གི་རྩེ་སྦྱོར་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མཐོང་ལམ་སྐྱེད་པའི་ནུས་ལྡན་གྱི་ཏིང་འཛིན་མཐའ་ཡས་པས་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པ་ཐོབ་པའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞི་བ་དེ། ཆོས་མཆོག་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་དང་འདྲ།

① ལྷ་བྲང་དཔར་（དེ་ལྟར་ནའང་དོགས་པ་སེལ་སླ་ཆེད་དུ་སྦྱོར་རོ།།）

ལྔ་བ་མཐོང་ལམ་རྗེས་སྒྲུར་སྟོན་པར། འཇུག་པ་དང་ནི་ལྡོག་པ་ལས༔ ༔ ① ནས། བསྡུས་པ་དེ་འདིར་མཐོང་བའི་ལམ། ། ཞེས་གསུངས། མཐོང་ལམ་རྗེས་སྒྲུར་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མཐོང་སྤང་བདེན་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ། མཐོང་ལམ་རྗེས་སྒྲུར་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་དོན་གཅིག གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན་མཉམ་རྗེས་གཉིས་དང་། སྤང་བྱའི་སྒོ་ནས་མཐོང་སྤང་གི་རྣམ་རྟོག་བཞིའི་གཉེན་པོ་བཞི། མཐོང་ལམ་ ②རྗེས་སྒྲུར་བཞི་དང་། མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ལ་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་དང་འདྲའོ། །

དྲུག་པ་སྒོམ་ལམ་རྗེས་སྒྲུར་སྟོན་པར། འགོག་དང་བཅས་པའི་སྙོམས་འཇུག་དགུར། ། ནས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཞན་རྣམ་པ་དགུ། །ཞེས་གསུངས། སྒོམ་ལམ་རྗེས་སྒྲུར་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་སྒོམ་རབ་ཏུ་ཕྱུར་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་ཞིང་སྒོམ་སྤང་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་དེ། སྒོམ་ལམ་རྗེས་སྒྲུར་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན་སྒོམ་སྤང་རྣམ་རྟོག་སྐོར་དགུའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐོར་དགུ་དང་། སྒོམ་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐོར་དགུ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ས་དང་པོ་ནས་ས་བཅུ་བའི་བར་དུ་ཡོད།

བདུན་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་རྗེས་སྒྲུར་སྟོན་པར། སྟོང་གསུམ་སྐྱེ་བོ་

①ནླ་ཐྲང་དཔར（དང་ནི་ལྡོག་པ་ལ།）②（སྤང་བྱའི་སྒོས་མཐོང་སྤང་རྣམ་རྟོག་བཞིའི་གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་）

ཉན་ཐོས་དང་། །ནས། བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། །ཞེས་གསུངས། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། མཐྱེན་གསུམ་བསྡུས་སྒོམ་རབ་ཏུ་ཕྱུར་པའི་རང་འབྲས་རྣམ་མཁྱེན་བར་མ་ཆད་པར་དངོས་སུ་སྐྱེད་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་དེ། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་དོན་གཅིག གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བཞི་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་རྒྱུན་མཐའ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །

བརྒྱད་པ་བསལ་བྱ་ལོག་སྒྲུབ་སྟོན་པར། དམིགས་པ་འཐད་དང་དེ་ཡི་ནི། །ནས། རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་དག་ཏུ་བཞེད། །ཅེས་གསུངས། བསལ་བྱ་ལོག་སྒྲུབ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་འདུ་མི་རུང་བར་འཛིན་པའི་ས་བོན་དང་མངོན་གྱུར་གང་རུང་དེ། བསལ་བྱ་ལོག་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། ལམ་སྒོམ་པའི་དམིགས་པ་མི་རུང་སྙམ་པ་དང་། རྣམ་པ་མི་རུང་སྙམ་པ་གཉིས་དང་། ལམ་སྒོམ་པའི་འབྲས་བུ་མི་རུང་སྙམ་པ་དང་། གཞིའི་དོན་དམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཀུན་རྫོབ་སུན་འབྱིན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་དོན་དམ་ ① སུན་འབྱིན་པའི་རྟོད་པ་གཉིས་དང་། སྦྱོད་པའི་སྦྱིན་སོགས་ ② མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་གཅིག་དང་། སྦྱོད་པའི་རྟེན་སངས་རྒྱས་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་དང་། ཆོས་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་དང་། དགེ་འདུན་མི་འཐད་

① ධྐྱ་ཐྲང་དཔར་ （ཀུན་རྫོབ་སྒོམ་དོན་དམ་） ② ཐྐྱ་ཐྲང་དཔར་ （སྦྱོད་པའི་ངོ་བོ་སྦྱིན་སོགས་）

པར་ཐལ་བ་གསུམ་དང་། སྤྱོད་པའི་ཁྱད་པར་ཐབས་མཁས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་དང་། མངོན་རྟོགས་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་དང་། དེའི་སྦྱང་བྱ་རྟོག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་གཉིས་དང་། ལམ་གྱི་ངོ་བོ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་གཅིག་དང་། སྤངས་གཉེན་གྱི་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་གཅིག་དང་། སྒོམ་པ་རང་སྐྱེ ① མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་གཅིག་དང་། སྒོམ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་གཅིག་སྟེ ② བཅུ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་ནི་ལོག་སྒྲུབ་དངོས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ཐལ་བ་འཕེན་པའི་སྒྲ་ནི་ཟླ་བའོ། །ཡང་ལོག་སྒྲུབ་ལ་སྒྲས་བརྗོད་ཀྱིས་དབྱེ་ན། རྟོག་པ་དང་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་གཉིས། བདེན་གཉིས་གང་རུང་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཅིག་ཤོས་སུན་འབྱིན་པའི་ཞེན་རིག་དེ་དང་པོའི་མཚན་ཉིད། བདེན་གཉིས་གང་རུང་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཅིག་ཤོས་སུན་འབྱིན་པའི་རྗོད་ངག་དེ་གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་དག་བསྡུ་ན་ཀུན་རྫོབ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀའི་རྩོད་པ་དང་། དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀའི་རྩོད་པ་གཉིས་སུ་འདུའོ། །གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་མ་དག་ས་བདུན་གྱི་བར་དུ་ཡོད་དེ། ས་བོན་ཡང་དེར་བཤད་པས་སྒོམ་སྤང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྩེ་སྦྱོར་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་བཤད་ཟིན་ཏོ།། ༔ །།

གསུམ་པ་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་སྟོན་པར། མཐར་གྱིས་པ། རྣམ་གསུམ་རྣམ་བཅུ། ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས་དེ་ཡན་ལག་གི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་སྟོན་པར། སྦྱིན་པ་ཤེས་རབ་བར་དག་དང་། །ནས། མཐར་གྱིས

① ནླ་ཐྲང་དཔར་（ བསྒོམ་བྱ་རང་སྐྱེ་） ② ནླ་ཐྲང་དཔར་（མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་སྟེ）

པ་ཡི་བྱ་བར་བཞེད། ། ཅེས་གསུངས། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རིམ་ཅན་དུ་སྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། བཅུ་གསུམ་ཡོད་དེ། སྦྱིན་པ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་དྲུག་དང་། སངས་རྒྱས་ཆོས་དགེ་འདུན་ཚུལ་ཁྲིམས་གཏོང་བ་ལྷ་བླ་མ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དྲུག་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་རྟོགས་ཀྱི་བར་བཅུ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ཚོགས་ལམ་ནས་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་སྔ་རོལ་བར་དུ་ཡོད།། ༈ །།

བཞི་བ་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་ནི། སྐད་ཅིག་གཅིག་མངོན་རྫོགས་བྱང་ཆུབ། ། ཅེས་མདོར་བསྟན་ནས། རྒྱས་པར་སྟོན་པར། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེས་ཀྱང་། །ནས། དེ་ཉིད་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་མཐོང་། །ཞེས་གསུངས། སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སྒྲ་དོན༑ ས་མཚམས་བཞི། དང་པོ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་གོམས་པ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་དེ། སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་དང་། རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་དང་། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་གསུམ་དོན་གཅིག་ལ་འཕགས་ཡུལ་ནའང་འདོད་ཚུལ་མང་ངོ་། ། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པ་བཞི་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་། རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་

ཅིག་སྦྱོར་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་སྟོན་པར། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེས་ཀྱང་། །ནས། རྟོགས་པ་འདི་ནི་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ནས་དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུའི་བར་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་རྣམས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་དེ། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། མ་དག་ས་བདུན་དུ་སྒོམ་གྱི་ནུས་པ་ལྷུན་གྲུབ་མ་སྨིན་པས་དེའི་ཡུལ་གྱི་ཕྱོག་ཆོས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་སེང་དང་རྗེ་ཡབ་སྲས་བཞི་ཀའི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་སྣང་ལས། གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོ་ཉེ་བའི་ངོར་ཕྱོག་པས་དབྱེ་ན་རྣམ་པ་བཞིར་ཇི་ལྟར་བསྟན་པར་མཛད་པས་སོ། །ཞེས་དང་། གསེར་འཕྲེང་ལས། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དེ་ལ་མཚན་ཉིད་དམ་ཕྱོག་པས་ཕྱེ་ན། ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་ལས་ཀྱང་། ཕྱོག་མཚམས་མི་འདྲ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ནས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ། ཕྱོག་པ་ཐ་དད་པ་རྣམ་པ་བཞིའོ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་སྟོན་པར། གང་ཚེ་ཆོས་དཀར་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །ནས། དེ་ཚེ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཡེ་ཤེས། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་སྦྱིན་སོགས་ནས་དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུའི་བར་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་རྣམས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་དེ། རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། འདིའི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་ཕྱོག་པས་བཤད་དེ། ཉི་སྣང་ལས།

རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད། ཅེས་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། སྐད་ཅིག་མ་བཞིའི་དང་པོ་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་རྩོལ་བས་སྒྲུབ་པས་ན་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མིན་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་བྱེད་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཉི་སྣང་གི་གནས་སྐབས་ལས། རྣམ་བཤད་ཀྱིས་བདུན་པ་མན་ཆད་རྣམ་པར་མ་སྨིན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཤུགས་ལས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་རྣམ་པར་སྨིན་ཚུལ་ཡང་གོ་ནུས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་སྟོན་པར། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་སྤྱོད་པ་ཡིས། ། ནས། སྐད་ཅིག་མ་ནི་གཅིག་གིས་རྟོགས། ། ཞེས་གསུངས། སྦྱིན་སོགས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་དེ། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད།

བཞི་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་སྟོན་པར། རྨི་ལམ་དང་ནི་དེ་མཐོང་ཉིད། ། ནས། དེ་ཉིད་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་མཐོང་། ། ཞེས་གསུངས། ཆོས་ཐམས་ཅད་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པར་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ནུས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་དེ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། གསུམ་པ་ནི། དུས་མཐའི་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་སྦྱིན་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་ཕྱོགས་པར་མ་འབྲེལ་བའམ། ཡང་དག་པར་རྟོགས་པས་ན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་མངོན་པར་རྟོགས་

པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ལ། ཨ་ཧྲི་ས་མ་ཡའི་ ① ཨ་ཧྲི་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་། ས་མ་ཡང་དག་པ་སྟེ་དྲི་མ་ཟད་པས་མ་འབྲུལ་བ་དང་། ཨ་ཡ་རྟོགས་པ་དང་གཞལ་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་སྣང་ལས། མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཅི་ཞེ་ན། མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ནི་མངོན་དུ་རྟོགས་པའམ་སམ་གྱི་སྒྲ་ནི་ངེས་པར་མངོན་པར་བརྗོད་པའོ། ། ཨ་ཡ་ནི་རྟོགས་པ་ལའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ནི། བཞི་ཀའི་ས་མཚམས་རྒྱུན་མཐའ་ཁོ་ནར་ཡོད། སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ལེགས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།། ༀ །།

གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་སྟོན་པར། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། ། ནས༔ རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བདུན་དུ་བཞེད། །ཅེས་གསུངས། ཚིགས་གཉིས་བསགས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་མཐར་ཐུག་གི་ཡོན་ཏན་དེ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། བཞི་ཡོད་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་ལོངས་རྫོགས་བཅས་དང་། །དེ་བཞིན་གཞན་པ་སྤྲུལ་བ་ནི། །ཆོས་སྐུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ། །རྣམ་པ་བཞིར་ནི་ཡང་དག་བརྗོད། །ཅེས་སོ། ། ཆོས་སྐུ་ཞེས་པས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡང་བསྟན་ཏོ། །

དང་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་སྟོན་པར། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། ། ནས༔ དེ་དག་རང་བཞིན་མཚན་ཉིད་ཅན། ། ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། རང་

① ལྷ་བྲང་དཔར་ (གི་ཡུན་ལ་ཨ་ཧྲི་ས་མ་ཡའི།)

བཞིན་གྱིས་དག་པ་དང་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མས་དག་པ་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་དབྱིངས་མཐར་ཐུག་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན་རང་ཡིན་གྱི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང་། གློ་བུར་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང་གཉིས་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ནར་ཡོད།

གཉིས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་སྟོན་པར། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ནས། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་གཟིགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་རྣམ་མཁྱེན་དོན་གཅིག གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་སྡེ་ཚན་དང་པོ་དང་། དེའི་ཚད་མེད་བཞི་སྡེ་ཚན་གཉིས་པ་དང་། དེའི་རྣམ་ཐར་བརྒྱད་སྡེ་ཚན་གསུམ་པ་དང་། དེའི་སྙོམས་འཇུག་དགུ་སྡེ་ཚན་བཞི་བ་དང་། དེའི་ཟད་པར་བཅུ་སྡེ་ཚན་ལྔ་བ་དང་། དེའི་ཟིལ་གནོན་བརྒྱད་སྡེ་ཚན་དྲུག་པ་དང་། དེའི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྡེ་ཚན་བདུན་པ་དང་། དེའི་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་སྡེ་ཚན་བརྒྱད་པ་དང་། དེའི་མངོན་ཤེས་དྲུག་སྡེ་ཚན་དགུ་བ་དང་། དེའི་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་སྡེ་ཚན་བཅུ་བ་དང་། དེའི་ལུས་སོགས་དག་པ་བཞི་སྡེ་ཚན་བཅུ་གཅིག་པ་དང་། དེའི་དབང་བཅུ་སྡེ་ཚན་བཅུ་གཉིས་པ་དང་། དེའི་སྟོབས་བཅུ་སྡེ་ཚན་བཅུ་གསུམ་པ་དང་། དེའི་མི་འཇིགས་པ་བཞི་སྡེ་

ཚན་བཅུ་བཞི་བ་དང་། དེའི་བསྒྲུང་བ་མེད་པ་གསུམ་སྟེ་ཚན་བཅོ་ལྔ་བ་དང་། དེའི་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་གསུམ་སྟེ་ཚན་བཅུ་དྲུག་པ་དང་། དེའི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་སྙེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ ① ཆོས་ཉིད་སྟེ་ཚན་བཅུ་བདུན་པ་དང་། དེའི་སྣོ་གསུམ་བག་ཆགས་②ཡང་དག་པར་བཅོམ་པ་སྟེ་ཚན་བཅོ་བརྒྱད་པ་དང་། དེའི་སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བ་སྟེ་ཚན་བཅུ་དགུ་བ་དང་། དེའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་སྟེ་ཚན་ཉི་ཤུ་བ་དང། དེའི་མཁྱེན་གསུམ་སྟེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པ་ཡིན་པའི་བར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ནར་ཡོད།

གསུམ་པ་ལོངས་སྐུ་སྟོན་པར། མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། །ནས༔ ཐུབ་པའི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐུར་བཞེད། །ཅེས་གསུངས། དེ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། ངེས་པ་ལྔའི་ཚ་ནས་བཞག་པའི་སྐུ་དེ། ལོངས་སྐུའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། སྒྲས་བརྗོད་ཀྱིས་དབྱེ་ན་ལོངས་སྐུ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་དང་འོག་མིན་གྱི་ལོངས་སྐུ་དོན་གཅིག གཉིས་པ་དང་འོག་མིན་གྱི་སྤྲུལ་སྐུ་དོན་གཅིག གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་གནས་འོག་མིན་ཁོ་ནར་ཡོད་པའོ། །

བཞི་བ་སྤྲུལ་སྐུ་སྟོན་པར། གང་གིས་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་པར། །ནས། ཐུབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་རྒྱུན་མི་འཆད། །ཅེས་གསུངས། དེ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ངེས་པ་ལྔ་དང་མི་ལྡན་པའི་ཚ་ནས་བཞག

① ནླ་བྲང་དཔར་ (དོན་ལ་བསྙེལ་བ་མི་མངའ་བའི་) ② ནླ་བྲང་དཔར་ (སྒོ་གསུམ་གྱི་བག་ཆགས་)

པའི་གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་དེ། སྤྲུལ་སྐུའི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་ལོངས་སྐུས་སྤྲུལ་བའི་སྐུ་གཉིས་དོན་གཅིག གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན་བཟོ་བ་སྤྲུལ་སྐུ། སྐྱེ་བ་སྤྲུལ་སྐུ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་དང་གསུམ་ཡོད།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སྟོན་པར། དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་འདིའི། ། ནས། རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བདུན་དུ་བཞེད། ། ཅེས་གསུངས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས། འཇུག་ཚུལ། ཡུན་ཚད་ལྔ་ལས། དང་པོ་ནི། རང་རྒྱུ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བདག་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན་ཉེར་བདུན་ཡོད་དེ། འགྲོ་རྣམས་ཞི་བའི་ལས་ལ་འགོད་པ་ནས། མྱང་འདས་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བར་ཉེར་བདུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ས་མཚམས་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད། བཞི་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་འཇུག་ཚུལ་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་དེ། རང་རང་གི་སྐལ་བ་དང་འཚམ་པར་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ནམ་མཁའ་ལྟར་རྒྱ་ཆེ་བ། ཆུ་བོའི་རྒྱུན་བཞིན་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་དང་། ① རྒྱ་མཚོའི་རླབས་བཞིན་དུས་ལས་མི་ཡོལ་བ་དང་། དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་དང་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་བཞིན་དུ་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ལྔ་བ་ནི། ཡུན་ཚད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་མ་སྟོང་བར་དུ་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་སྣ་ཚོགས་འཇུག་པ་དེའི་ཕྱིར། རྩ་བར།

① ལྷ་བྲང་དཔར་（ཆུ་བོ་བཞིན་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་དང་།）

དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་འདིའི། ། ལས་ནི་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་

འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།། ༔ །།

སྨྲས་པ། རྒྱལ་ཡུམ་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ལེགས་བཤད་ཀྱི། །ཐབས་ལྡན་སྦྱོར་བཞིས་ཕྱོགས་བཞིར་རབ་བཀང་བའི། །སྐུ་བཞིའི་བང་རིམ་མཛེ་བའི་ལྷུན་པོའི་རྩེར། །མཁྱེན་གསུམ་དབང་པོ་སུམ་རྩེན་རོལ་འདི་མཚར། །རྒྱུན་དུ་མཉམ་བཞག་འདབ་བརྒྱའི་གདན་བཅས་ཀྱང་། །རང་བཞིན་ཆོས་ལོངས་སྤྲུལ་སྐུའི་ཞལ་བཞི་ལས། །ཆོས་ཀྱི་གསེར་འཁོར་བསྐོར་བའི་བཅུ་གཉིས་སྤྱན། །འགྲོ་ལ་སྟོལ་མཛོད་ཚངས་པ་མཆོག་དེས་སྐྱོངས། །ལྷག་བསམ་སྲུང་སྟེང་ན་ཞོ་འབྱུང་གི །དགག་སྒྲུབ་རྩེ་བརྒྱུས་ཡོག་སྒྲུབ་ལྷ་མིན་མང་ལ། །མ་ལུས་གཅིག་ཆར་ལྟུང་མཛོད་སྤྱན་སྟོང་ཅན༔ ༔ཤེར་ཕྱིན་ལྷ་དབང་དུས་ཀུན་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག །དངོས་བརྒྱད་བདུན་ཙུའི་དོན་ཀུན་ཆེས་གསལ་བའི། །ལེགས་བཤད་མི་ཟམ་བླ་མའི་ཞལ་ལུང་འདི། །ཐུབ་བསྟན་ཕྱོགས་བཅུར་རྒྱས་པའི་ཆེད་བསྒྲུན་པའི། །འགྲོ་བའི་ལམ་བཟང་སྣང་བ་འབར་གྱུར་ཅིག །དེ་སྐད་སྨྲས་པ་མང་ཐོས་འཇམ་དབྱངས་ཞལ། །བཞད་པ་རབ་རྒྱས་འཇིགས་མེད་རྡོ་རྗེ་ཡིས༔ ༔དགའ་བ་བརྒྱ་ལྡན་བཤད་སྒྲུབ་དར་རྒྱས་གླིང་། །བཀྲ་ཤིས་ཀུན་ནས་འཁྱིལ་བར་སྦྱར་བ་དགེ། ༔ །།

བླ་མ་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས།

སྨྲས་པ། རྣམ་གྲོལ་འདོད་པའི་སྐྱེ་བོ་མཐའ་དག་ལ། །ལེགས་བཤད་བདུད་རྩིའི་དགའ་སྟོན་འགྱེད་པའི་ཕྱིར། །ཁྲིམས་ལྡན་གླིང་ཞེས་བརྟགས་པའི་ཆོས་གྲྭ་ནས། །མི་ཟད་པར་གྱི་ཀུན་བཟང་སྤྲིན་འདི་སྤྲོས། །

སྒྲིག་རྩལ་ཡིག་བཟོ་བ། ཐུལ་ཇུང་།